

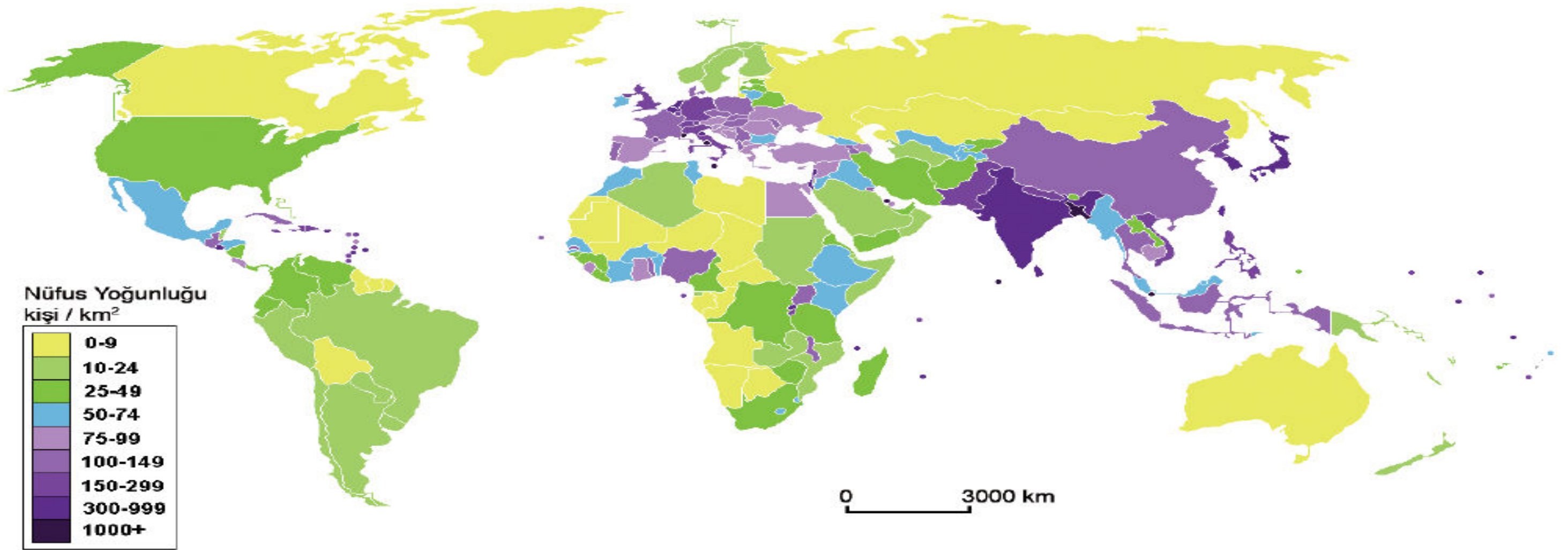
DÜNYA'DA NÜFUSUN DAĞILIŞI

Nüfusun dünya genelindeki dağılışı her yerde eşit değildir. Bazı yerler sık, bazı yerler seyrek nüfuslu iken bazı yerlerde ise nüfus bulunmamaktadır. Nüfusun yeryüzüne dağılışında etkili olan faktörler doğal ve beşerî olmak üzere ikiye ayrılır.

DÜNYA NÜFUS YOĞUNLUĞU HARİTASI

Harita 2.2
Nüfus yoğunluğu

Dünyada Nüfusun Dağılışıını Etkileyen Faktörler

Doğal Faktörler

- İklim
- Yeryüzü Şekilleri
- Toprak Yapısı
- Kara ve Denizlerin Dağılışı
- Su Kaynakları

Beşerî Faktörler

- Tarihi Faktörler
- Tarım
- Sanayi
- Madencilik
- Turizm
- Ulaşım
- Ticaret

DOĞAL FAKTÖRLER

İnsanoğlunun her geçen gün artan bilgi birikimi ve bu sayede yaşanan teknolojik gelişmeler, doğal faktörlerin nüfusun dağılışındaki belirleyici etkisini azaltmıştır. Örneđin günümüzde bazı çöllerde tarım yapılabilmekte, soğuk ya da sıcak iklim bölgelerine uygun konutlar inşa edilebilmektedir. Yařanan bu gelişmelere rağmen nüfusun dağılışında doğal faktörlerin en önemli etkiye sahip olduğunu söylemek mümkündür.

İnsan yaşamı açısından elverişli şartların olduğu ılıman iklim bölgelerinde nüfusun yoğunlaştığı görülmektedir. Asya Kıtası'nın doğu, güney ve güneydoğu kıyıları (Çin, Hindistan, Bangladeş ve Japonya), Avrupa Kıtası'nın büyük bir kısmı ve ABD'nin doğu kıyıları yoğun nüfuslu alanlara örnek gösterilebilir.

Sıcaklık, yağış ve kuraklığın çok fazla olduğu veya aşırı soğukların görüldüğü bölgeler, yerleşmeye uygun olmadığı için seyrek nüfusludur. **Çöller, kutup bölgeleri ve ekvatorial bölgede 1000 metre yükseltinin altındaki yerler seyrek nüfuslu alanlardır.** Şiddetli kuraklık ve yüksek sıcaklık nedeniyle dönenceler civarındaki karaların iç kesimleri (Kuzey Afrika-Sahra Çölü, Arabistan Yarımadası, Avustralya'nın orta ve batısı vb.) ile Orta Asya'daki çöl bölgeleri (Karakum, Kızilkum, Gobi ve Taklamakan çölleri) seyrek nüfuslu alanlar hâline gelmiştir.

Çöller

Kutuplar

Yağmur Ormanları

YERYÜZÜ ŞEKİLLERİ

Himalayalar / Nepal

Dağlık ve engebeli alanlar, insan faaliyetlerini güçleştirdiği için ve sıcaklığın azalması nedeniyle seyrek nüfuslanmıştır. **Alp Dağları (Avrupa), Himalayalar, Tibet ve Pamir platoları (Asya) ile Kayalık ve And dağları (Amerika)** nüfusun seyrekleştiği alanlara örnek verilebilir.

TOPRAK YAPISI

Yamal Yarımadası (Sibirya / Rusya)

Verimli tarım topraklarının bulunduğu alanlar (Nil Deltası, Mezopotamya Ovası vb.) sık nüfuslu iken tarıma elverişli olmayan topraklar (çöl ve tundra toprakları gibi) ise seyrek nüfusludur.

KARA ve DENİZLERİN DAĞILIŞI

Southern Gold Coast (Sodirn Gold Kost) / Avustralya

Yeryüzünün büyük bir kısmını kaplayan su yüzeyleri (okyanus, deniz, göl, bataklık vb.), nüfusun dengeli olarak dağılışını engellemektedir. Karaların daha fazla alan kapladığı Kuzey Yarım Küre, Güney Yarım Küre'ye göre daha fazla nüfusa sahiptir. Dünya nüfusunun yaklaşık %90'lık kısmı Kuzey Yarım Küre'de yaşar.

SU KAYNAKLARI

Kahire / Mısır

Tarihsel süreçte ilk yerleşmelerin genellikle su kaynaklarına yakın yerlere kurulduğu görülür. Bu tür bölgeler, günümüzde de nüfusun sıklaştığı alanlar arasında yer almaktadır. **Ganj, Indus, Nil** gibi akarsuların çevresi, tarımsal faaliyetler ve zengin su potansiyeli açısından nüfusun yoğunlaştığı yerlere örnek verilebilir.

BEŞERİ FAKTÖRLER

TARİHİ FAKTÖRLER

Bağdat/IRAK

Tarihsel süreçte ilk yerleşmelerin bulunduğu alanların büyük bir kısmı, günümüzde de nüfusun yoğunlaştığı yerler olarak dikkat çekmektedir. **Nil, Mezopotamya, Hint ve Çin medeniyetlerinin** ortaya çıktığı alanlarda bugün de nüfusun yoğunlaştığı görülebilir.

TARIM

Vineyard / Fransa

İnsanların yerleşik hayata geçmelerinde etkili bir faktör olan tarım, icra edildiği alanların sık nüfuslu olmasını sağlamıştır. Bu bakımdan **Güney Avrupa, Mezopotamya Ovası, Mısır Deltası, Hindistan, Çin, Brezilya ve Arjantin** tarımsal faaliyetler sayesinde nüfusun yoğunlaştığı yerlere örnek verilebilir.

SANAYİ

New York (Niv York) / ABD

Günümüzde genellikle sanayinin etkili olduğu bölgelerde iş gücüne duyulan ihtiyacın fazla ve yaşam standartlarının üst seviyede olmasından dolayı nüfusun yoğunlaştığı görülür. Sanayinin etkisiyle nüfusun yoğunlaştığı bölgelere **Batı Avrupa, Doğu Asya ve Kuzey Amerika'nın doğusu** örnek verilebilir.

MADENCİLİK

Johannesburg / Güney Afrika Cumhuriyeti

Bir bölgede değerli madenlerin bulunması, hızlı bir nüfus artışını beraberinde getirir. **Almanya'nın Ruhr Bölgesi ile ABD'nin Apalaş Dağları kömürün, Güney Afrika Cumhuriyeti'nin Johannesburg şehri de elmas ve altının yoğun olarak çıkarıldığı yerler olmasından dolayı sık nüfuslu alanlara örnek verilebilir.**

TURİZM

Paris / Fransa

Önemli bir geçim kaynağı olan turizm, yoğun olarak faaliyet gösterdiği alanlarda nüfus artışına neden olur. Akdeniz kıyısındaki ülkelerde (İspanya, Fransa, Yunanistan, Türkiye vb.) yaz mevsiminde, dağlık ve kış mevsiminin uzun sürdüğü ülkelerde (İsviçre, Norveç, Kanada, Türkiye vb.) ise kış mevsiminde nüfus artar.

ULAŞIM

Londra / İngiltere

Ulaşım olanaklarının geliştiği, yolların kavşak noktası konumuna geldiği yerlerde nüfusun yoğunlaştığı görülür. Ulaşımın gelişmesi, ekonomik faaliyetlerdeki gelişimin yanı sıra hızlı nüfus artışını da beraberinde getirir. Bu bağlamda **Londra** kara, deniz ve hava yolu ulaşımındaki gelişmelerle ön plana çıkan bir yerdir.

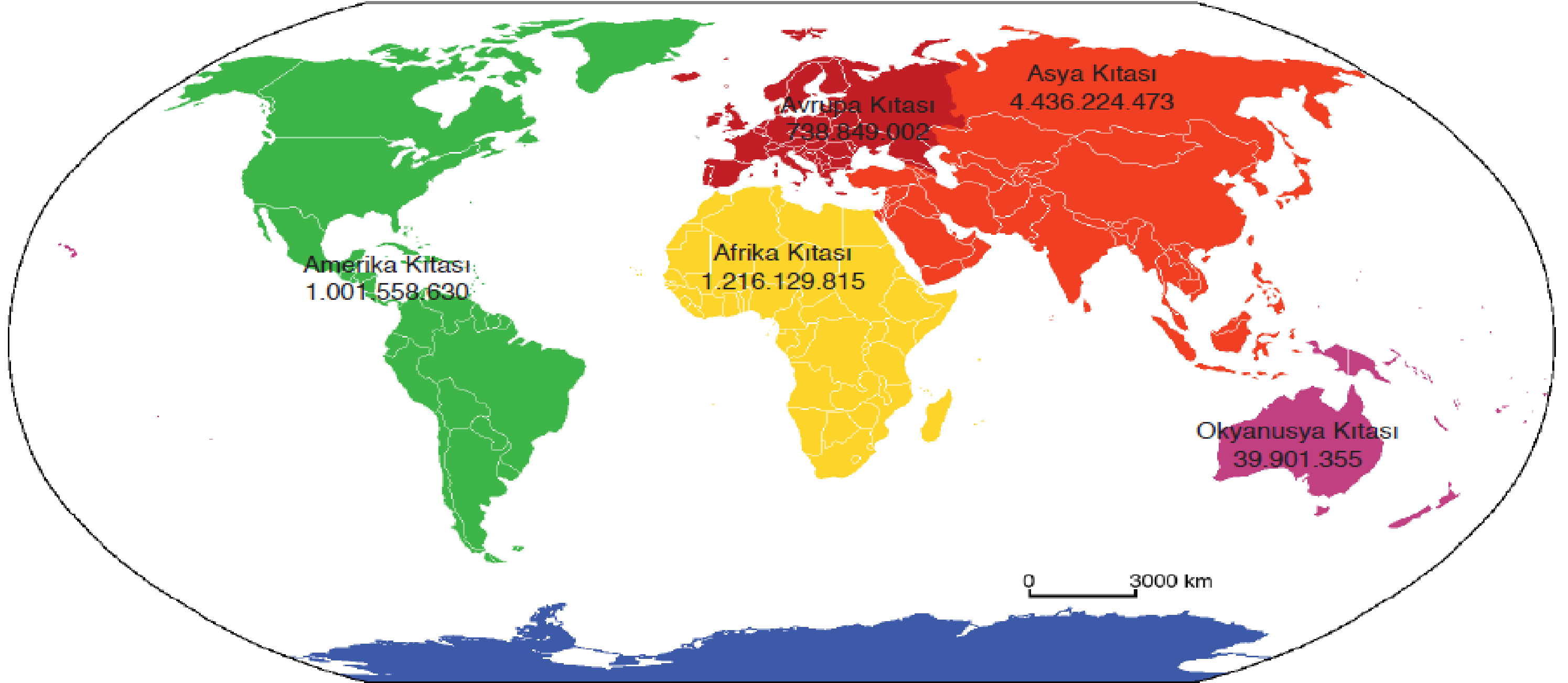
TİCARET

Sanayi, madencilik, turizm, ulaşım gibi faaliyetlerin geliştiği yerlerde ticaretin de geliştiğini söylemek mümkündür. Bu tür yerlerdeki nüfus artışında ticaret de önemli bir etkiye sahiptir.

KITALARIN NÜFUSU

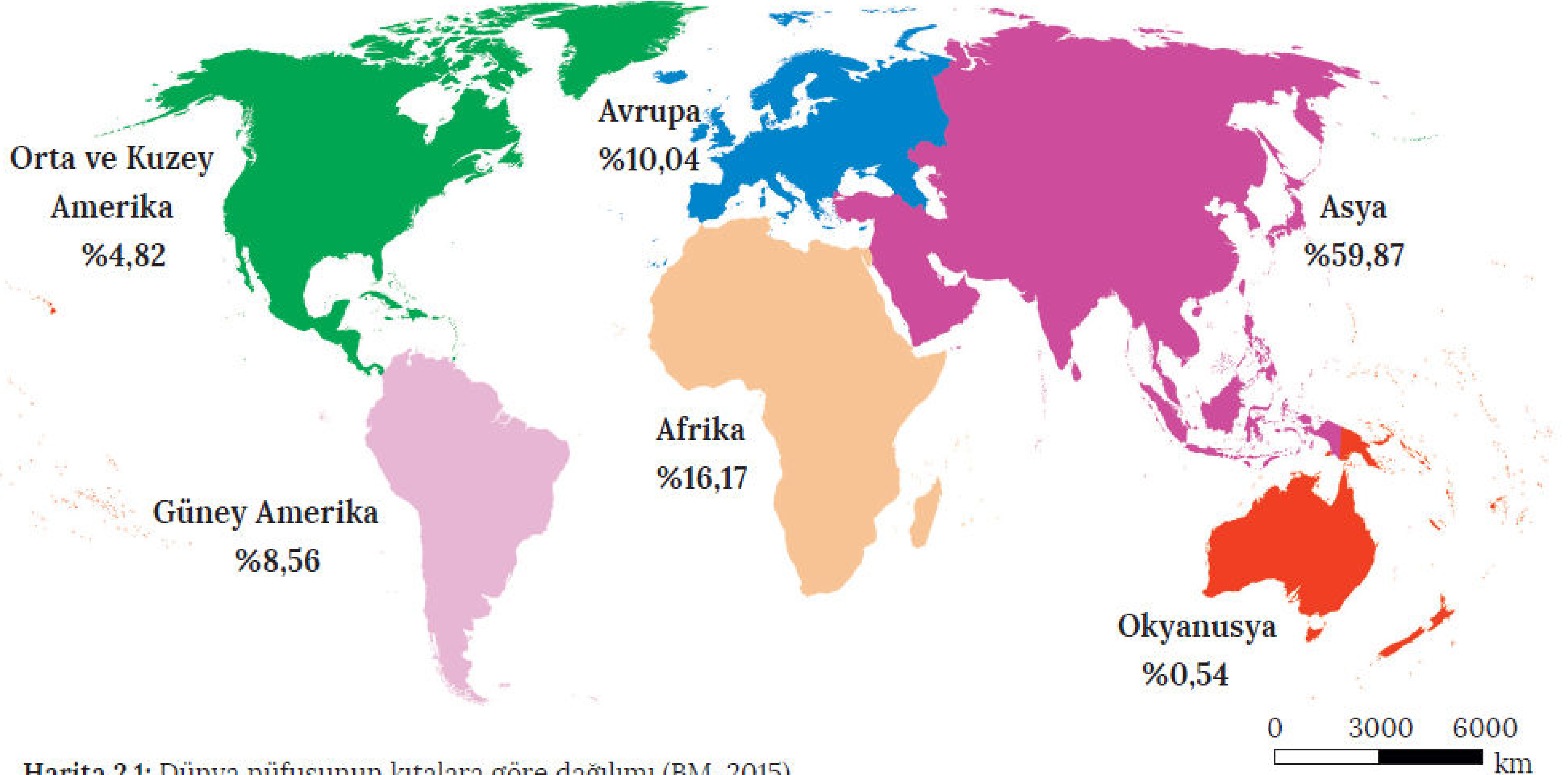

Harita 2.1
Kıtaların nüfusu (2016)

(<http://www.worldometers.info>)

Dünya nüfusunun kıtalara göre dağılımı

Harita 2.1: Dünya nüfusunun kıtalara göre dağılımı (BM, 2015)

Aritmetik Nüfus Yoğunluğu

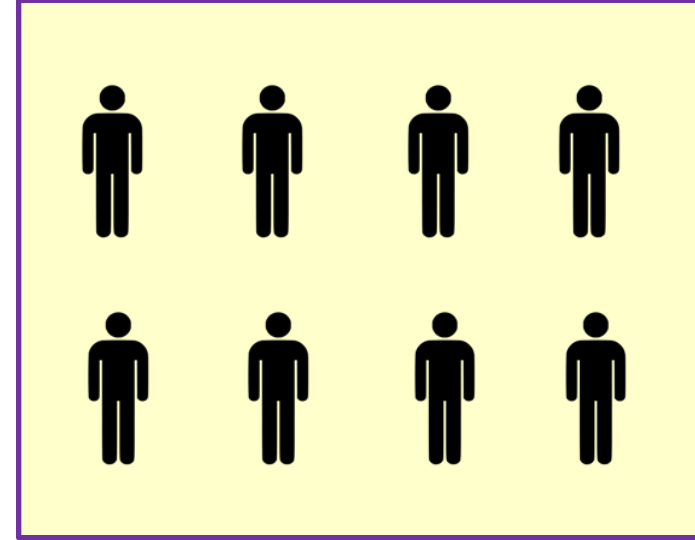
Aritmetik nüfus yoğunluğu, belirli bir alanda yaşayan insan sayısının o alanın yüz ölçümüne bölünmesiyle bulunmaktadı ve kişi/km² olarak ifade edilmektedir.

Aritmetik yoğunluğu bulmak için:

$$\text{Aritmetik Nüfus Yoğunluğu} = \frac{\text{Toplam Nüfus}}{\text{Yüzölçüm (km}^2\text{)}}$$

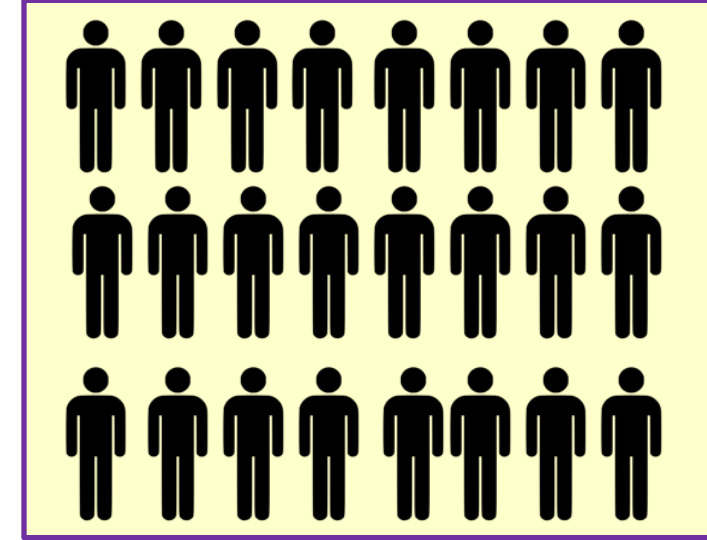
ÖRNEK

A Bölgesi
(1km²)

km² ye 8 kişi

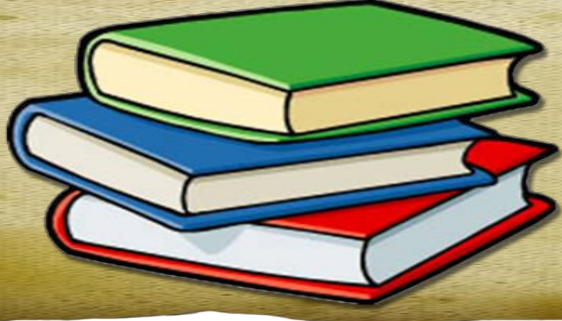
B Bölgesi
(1km²)

km² ye 24 kişi

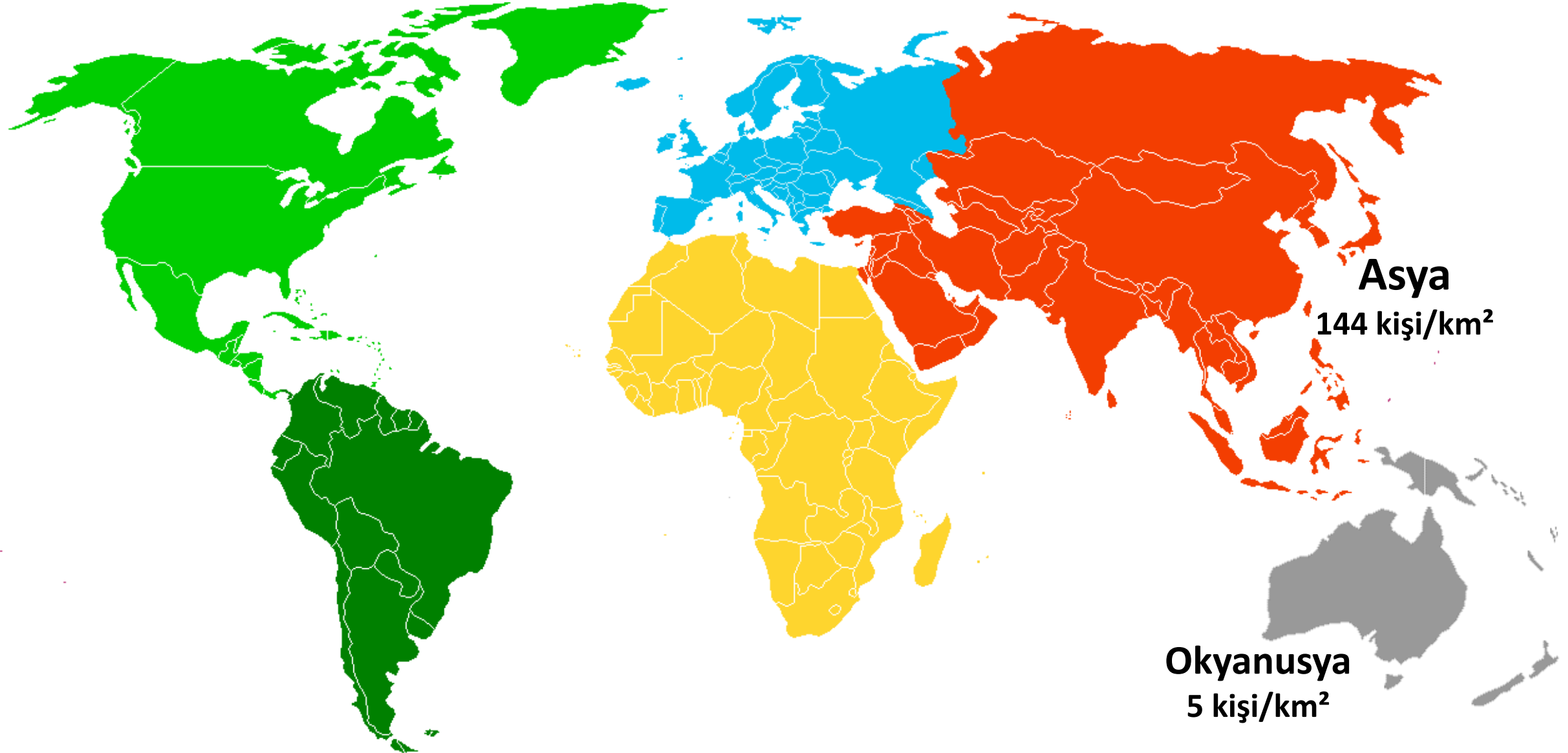
B bölgesinin aritmetik nüfus yoğunluğu A bölgesine göre fazladır.

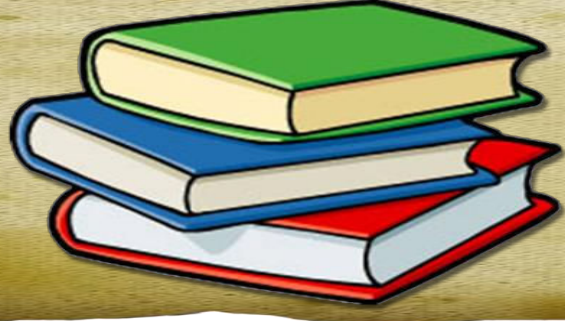

BİLGİ NOTU

Aritmetik nüfus yoğunluğunun en fazla olduğu kıta Asya, en az olduğu kıta Okyanusya'dır.

BİLGİ NOTU

Nüfusu en fazla olan ilk on ülke (2019)

Ülke	Nüfusu
Çin	1.397.715.000
Hindistan	1.366.417.750
ABD	328.239.520
Endonezya	270.625.570
Pakistan	216.565.320
Brezilya	211.049.530
Nijerya	200.963.600
Bangladeş	163.046.160
Rusya	144.373.540
Meksika	127.575.053